

Gillian Flynn

DONKER HART

De dag van Nick Dunne

Als ik aan mijn vrouw denk, denk ik meteen aan haar hoofd. En dan vooral aan de vorm ervan. De allereerste keer dat ik haar zag, keek ik naar haar achterhoofd; de rondingen hadden iets liefalligs. Als een glanzende, harde graankorrel of een fossiel uit een rivierbedding. Ze had wat de victorianen een *fraai gevormd hoofd* genoemd zouden hebben. Je kon je heel gemakkelijk voorstellen hoe haar schedelvorm was.

Ik zou haar hoofd overal herkennen.

En wat erin zit. Daar denk ik óók aan, aan haar geest. Haar hersenen, die kronkelende brij. Haar gedachten die als snelle, op hol geslagen duizendpotten door al die kronkelingen schieten. Als een kind stel ik me voor hoe ik haar schedeldak open, hoe ik haar hersenen afwikkel en doorspit in een poging haar gedachten te vangen en uit te pluizen. Waar denk je aan, Amy? Dat is de vraag die ik tijdens ons huwelijk het meest heb gesteld, hoewel niet hardop, niet aan degene die daar antwoord op zou kunnen geven. *Waar denk je aan? Hoe voel je je? Wie ben je? Wat hebben we elkaar aangedaan? Wat gaan we nog doen?*

Precies om zes uur in de ochtend sloeg ik mijn ogen op. Geen vogelachtig geklapper van de wimpers, geen kalme oogopslag bij het ontwaken. Het wakker worden was mechanisch. Een griezelige klik van de oogleden als van een buikspreekpop. De wereld is zwart en dan opeens, bingo! Op de klok las ik 06.00. Dat was het eerste wat ik zag, 06.00. Het was vreemd. Ik werd zelden op zo'n rond uur wakker. Ik ontwaakte op ongeregelde tijden: om 08.43, 11.51, 09.26 uur. Ik leidde een leven zonder wakker.

Precies op dat moment, om 06.00, rees de zon boven het silhouet van de eiken aan de horizon, als een boze god in al haar zomerse glorie. Boven de

rivier vlamde het licht op in de richting van ons huis, een lange, verzengende vinger die door onze dunne slaapkamergordijnen priemde en naar mij wees. Beschuldigend: je bent gezien. Je zult gezien worden.

Ik lag woelend in bed, ons New Yorkse bed in ons nieuwe huis, dat we nog steeds *het nieuwe huis* noemden, hoewel we er al twee jaar woonden. Het is een huurhuis pal aan de oever van de Mississippi, zo'n typisch nouveau riches-pand in een buitenwijk, zo'n huis waar ik als kind van droomde toen ik nog in een appartementje in een afbraakbuurt woonde. Zo'n huis waarin je je meteen thuis voelt: een nieuw, nieuw, nieuw huis met een zekere anonieme, gemiddelde grandeur, een huis waar mijn vrouw onmiddellijk van zou walgen. En zo ging het ook.

'Moet ik afstand doen van mijn ziel voordat ik hier naar binnen ga?' Dat was het eerste wat ze zei, na aankomst. Het was een compromis: Amy wilde dat we zouden huren, niet kopen in het kleine stadje in Missouri waar ik geboren was, in de hoop dat we er niet lang zouden blijven hangen. Maar de enige huurhuizen die beschikbaar waren, lagen op een kluitje in dit verloederde nieuwbouwproject: een kleine spookstad van herenhuizen die eigendom waren van de bank, die te lijden hadden onder de recessie en daardoor in waarde waren gedaald, in een buurt die al vóór de oplevering gedoemd was te mislukken. Het was een compromis, maar zo zag Amy het niet, niet in het minst. Voor Amy was het een straf, een grill van mij, een mes in haar rug. Als een holbewoner had ik haar meegesleept naar een stadje waar ze niets mee had en haar gedwongen een huis te betrekken dat in een categorie viel waar ze altijd op had afgegeven. Eigenlijk kun je niet spreken van een compromis als een van beide partijen het er totaal niet mee eens is, maar dat was nu eenmaal de aard van onze compromissen. Een van ons was altijd kwaad. Meestal Amy.

Neem me deze grief niet kwalijk, Amy. De Missouri-griep. Wijt het aan de economie, aan domme pech, aan mijn ouders, jouw ouders, aan het internet, aan de mensen die het internet gebruiken. Ik was schrijver. Ik schreef over tv, films en boeken. Toen mensen nog dingen op papier lazen, toen het mensen nog iets kon schelen wat ik dacht. Ik was eind jaren negentig in New York aangekomen, de laatste oprisping van de glorierijke dagen, hoewel niemand dat toen nog beseftte. New York krioelde van de schrijvers, echte schrijvers, want er waren tijdschriften, echte tijdschriften, stapels. Dat was in de tijd toen internet nog een exotisch huisdier was dat in een hoekje van de publieke wereld werd gehouden. Je gooit het wat brokjes toe, kijkt hoe

het aan zijn halsbandje trekt, ach wat schattig, dat beestje zal ons vannacht zeker niet vermoorden. Stel je eens voor: een tijd waarin pas afgestudeerde jongeren van de universiteit naar New York konden komen en *geld verdienen met schrijven*. We hadden geen idee dat we aan een carrière begonnen die binnen tien jaar zou verdwijnen.

Ik had elf jaar lang werk en toen opeens niet meer. Zo snel ging het. In het hele land werden tijdschriften opgeheven, slachtoffers van een plotselinge infectie die werd veroorzaakt door de economische crisis. Schrijvers (mijn soort schrijvers, beginnende romanciers, diepzinnige denkers, mensen wier hersenen niet snel genoeg werken om te bloggen, te linken of te twitteren; in wezen oude, koppige opscheppers) waren passé. We waren te vergelijken met hoedjesmakers of fabrikanten van lange autoantennes: onze tijd zat erop. Drie weken nadat ik mijn congé had gekregen verloor ook Amy haar baan, wat die dan ook voorstelde. (Nu voel ik Amy over mijn schouder meekijken, met een geringschattende glimlach over de uitgebreide aandacht die ik heb besteed aan mijn carrière en mijn tegenspoed, terwijl ik haar malheur afdoe met één zin. Ze zou zeggen dat dat typerend voor me is. *Echt iets voor Nick*, zou ze zeggen. Dat was een soort refrein van haar: *Echt iets voor Nick om...* Hierna volgde altijd iets negatiefs.) Twee volwassenen zonder baan. We liepen wekenlang in ons herenhuis in Brooklyn rond in sokken en pyjama, we negeerden de toekomst, strooiden ongeopende post uit over tafels en banken, aten ijs om tien uur in de ochtend en deden een dutje in de namiddag.

Toen ging op een dag de telefoon. Mijn tweelingzus was aan de lijn. Margo was teruggekeerd naar ons geboortestadje nadat ook zij een jaar geleden was ontslagen. Die meid is me altijd in alles een stap voor, zelfs als het gaat om tegenslagen. Margo belde me vanuit het oude vertrouwde North Carthage in Missouri vanuit het huis waar ze was opgegroeid. Terwijl ik naar haar luisterde zag ik haar voor me als kind van tien, met een donkere bos haar, in korte broek aan de waterkant van het haventje van onze grootouders, sloom zittend met een ronde rug als een oud kussen, met haar magere benen bungelelend in het water terwijl ze naar het rivierwater keek dat over haar viswitte voeten stroomde, intens en totaal in zichzelf verzonken, ook als kind al.

Go's stem klonk warm en krakerig terwijl ze het kille nieuws meedeelde: onze onbuigzame moeder was stervende. Onze vader was bijna dood – zijn (akelige) geest en zijn (miserabele) hart verkeerden beide in onheilspellend slechte staat terwijl hij naar het grote grijze gebied aan de overzijde mean-

derde. Maar het leek erop dat moeder hem zou verslaan. Ze had nog ongeveer zes maanden, een jaar op zijn hoogst. Ik kon horen dat Go zelf de arts had gesproken en dat ze ijverig aantekeningen had gemaakt in haar slordige handschrift. Ze was huilerig en probeerde te ontcijferen wat ze had geschreven. Data en doses.

‘Verdomme, ik heb geen idee wat hier staat, is dat een negen? Kan dat eigenlijk wel?’ zei ze. Ik onderbrak haar. Hier was een taak, een doel, me als een pruim aangeboden op de handpalm van mijn zus. Ik huilde bijna van opluchting.

‘Ik kom naar huis, Go. We gaan verhuizen. Je hoeft dit niet allemaal in je eentje op te knappen.’

Ze geloofde me niet. Ik hoorde haar ademhalen aan de andere kant van de lijn.

‘Ik meen het, Go. Waarom niet? Er is hier niets.’

Een diepe zucht. ‘En Amy dan?’

Daar had ik nog niet echt over nagedacht. Ik had eenvoudig aangenomen dat ik mijn New Yorkse vrouw met haar New Yorkse interesses en haar New Yorkse trots zou oppakken en weghalen van haar New Yorkse ouders om haar over te planten in een stadje aan de Missouri-rivier. Waarna alles goed zou komen. Het razende, opwindende leven in het futuristische Manhattan zouden we achter ons laten.

Ik begreep nog niet hoe dwaas, hoe optimistisch, ja hoe het echt weer iets voor Nick was dat ik zo dacht. Het verdriet waar het allemaal toe zou leiden.

‘Amy redt zich wel. Amy...’ Hier had ik moeten zeggen: ‘Amy is dol op mama.’ Maar dat kon ik niet tegen Go zeggen, want na al die tijd kende Amy haar schoonmoeder nog nauwelijks. Ze hadden elkaar een paar keer ontmoet. Beiden waren na afloop verbijsterd. Amy ontleedde de gesprekken met haar nog dagen nadien: ‘En wat bedoelde ze met...’ alsof mijn moeder een of andere oude stamvrouw was die van de toendra kwam met een armvol jakvlees en een paar knopen om ruilhandel mee te drijven, in een poging iets van Amy te krijgen wat ze niet in de aanbieding had.

Amy wilde helemaal geen kennismaken met mijn familie, wilde mijn geboorteplaats niet kennen. Toch leek terugkeren naar mijn familie me om de een of andere reden een goed idee.

Mijn ochtendadem verwarmde het kussen en ik veranderde het onderwerp van mijn gedachten. Vandaag was geen dag om achteraf kritiek te leveren of

ergens spijt van te hebben, het was een dag om in actie te komen. Beneden hoorde ik een geluid dat ik lange tijd niet had gehoord: Amy die het ontbijt maakte. Het geluid van dichtslaande houten keukenkastjes (boink!), geratel van metaal en glas (rinkeldekinkel!), geschuifel en sorteren van een verzameling metalen potten en ijzeren pannen (kleng!). Een culinair orkest dat aan het stemmen was en dat met veel gekletter naar de finale toewerkte, een bakblik dat over de vloer rolde en met cimbalisch geweld tegen de muur botste. Er werd iets indrukwekkends gecreëerd, waarschijnlijk een pannenkoekje, want pannenkoekjes zijn bijzonder en vandaag zou Amy ongetwijfeld iets bijzonders klaarmaken.

We waren vandaag vijf jaar getrouwd.

Ik liep blootsvoets naar de trap en bleef bovenaan even staan luisteren. Mijn tenen zakten in het dikke, kamerbrede tapijt waar Amy een grondige afkeer van had. Ik probeerde te beslissen of ik al klaar was voor het gezelschap van mijn vrouw. Amy was in de keuken, onwetend van mijn aarzelingen. Ze neuriede een weemoedig en bekend deuntje. Ik deed moeite om te horen wat het was – een folksong? Een slaapliedje? Toen drong het tot me door dat het de herkenningmelodie van $M^*A^*S^*H$. was. ‘Suicide is painless.’ Ik ging naar beneden.

Ik wachtte in de deuropening en keek naar mijn vrouw. Haar strogele haar was opgestoken, de streng van haar paardenstaart zwaaide vrolijk heen en weer als een springtouw en ze zoog afwezig op een verbrande vingertop terwijl ze doorging met neuriën. Ze neuriede in zichzelf omdat ze de teksten van liedjes altijd verhaspelde. Tijdens ons eerste afspraakje klonk er een song van Genesis op de radio: ‘She seems to have an invisible touch, yeah’. En in plaats daarvan zong Amy half mompelend: ‘She takes my hat and puts it on the top shelf’. Toen ik haar vroeg hoe ze erbij kwam dat haar teksten ook maar in de buurt van het origineel kwamen, zei ze tegen me dat ze altijd dacht dat de vrouw in die song echt van die man hield omdat ze zijn hoed op de *bovenste* plank legde. Op dat moment wist ik dat ik van haar hield, écht van haar hield: het meisje dat voor alles een verklaring had.

Het heeft iets verontrustends als je terugdenkt aan een warme herinnering terwijl je een ijskoud gevoel hebt.

Amy tuurde naar het pannenkoekje dat sissend in de pan lag en likte iets van haar pols. Ze zag er triomfantelijk uit, als een toegenegen echtgenote. Ik nam haar in mijn armen. Ze rook naar bessen en poedersuiker.

Toen ze me in de gaten kreeg in mijn slonzige boxersshort, met verward piekhaar, leunde ze tegen het aanrecht en zei: ‘Hallo, lekker ding.’

Gal en vrees kropen omhoog in mijn keel. Ik dacht bij mezelf: *Oké, vooruit.*

Ik kwam veel te laat op mijn werk. Mijn zus en ik hadden iets zeer dwaas gedaan toen we terugkeerden naar onze geboortestad. We hadden gedaan wat we altijd al van plan waren geweest: we waren een bar begonnen. We hadden daar geld van Amy voor geleend, tachtigduizend dollar. Ooit was dat niets voor Amy maar op dat moment was het bijna alles. Ik zwoer dat ik haar zou terugbetalen, met rente. Ik wilde geen man zijn die geld van zijn vrouw leende – ik voelde hoe mijn vader een bitter trekje om zijn mond kreeg bij het idee alleen al. *Nou ja, er zijn allerlei soorten mannen*, zijn meest vernietigende uitspraak, waarbij hij het tweede deel niet hoefde uit te spreken: *en jij bent van het verkeerde soort.*

Maar het was wel degelijk een praktisch besluit, een slimme, zakelijke stap. Amy en ik hadden allebei een nieuwe carrière nodig en dit zou de mijne zijn. Zij zou op zekere dag ook beginnen aan een nieuwe carrière, of niet, maar ondertussen konden we hier een inkomen mee verdienen, mogelijk gemaakt met het laatste spaargeld van Amy. Net als de McMansion die ik had gehuurd, speelde die bar een symbolische rol in mijn jeugdherinneringen, een plek waar alleen volwassenen komen om te doen wat volwassenen zoal doen. Misschien is dat de reden dat ik hem per se wilde kopen nadat ik mijn bron van inkomsten was kwijtgeraakt. Het herinnert me eraan dat ik een volwassen man ben, een meerderjarige, een nuttig menselijk wezen, ondanks het feit dat de carrière die me had gevormd was misgelopen. Ik zal die fout niet opnieuw maken: de schifting onder de ooit zo talrijke tijdschrift-auteurs zou voortduren, onder invloed van het internet, de recessie, het Amerikaanse publiek dat liever tv-keek, videospelletjes speelde of vrienden elektronisch informeerde dat het echt heel hard regende. Maar er is geen app voor de aangename roes van een bourbon op een warme dag in een koele, donkere bar. De wereld zal altijd blijven drinken.

Onze bar is een hoekbar met spullen die een lukrake, bijeengeraapte indruk maken. Het mooiste is de enorme, victoriaanse bar achterin. Uit het eikenhout springen uitgesneden drakenkoppen en engelengezichten naar voren. Het is een buitenissig stuk houtwerk in deze tijden van goedkoop plastic. De rest van de bar maakt eerlijk gezegd wel een goedkope indruk en

is een toonbeeld van de sjofelste designspullen uit diverse decennia: een linoleumvloer uit het Eisenhower-tijdperk, met oprullende randen die aan verbrande toast doen denken; dubieuze lambrisering, rechtstreeks afkomstig uit een amateuristische pornofilm uit de jaren zeventig; halogeen schemerlampen, een toevallige ode aan mijn studentenkamer uit de jaren negentig. Het uiteindelijke effect is vreemd huiselijk, de ruimte wekt niet zozeer de indruk van een bar als wel van een gekoesterd doch verwaarloosd huis dat toe is aan renovatie. En joviaal: we delen een parkeerplaats met de plaatselijke bowlingbaan, en als onze deur openzwaait wordt de binnenkomende klant begroet door het gekletter van omvergeworpen kegels.

We noemden de bar De Bar. ‘De mensen zullen denken dat het ironisch is bedoeld, niet dat we niet creatief genoeg waren,’ redeneerde mijn zus.

Ja, we dachten dat we uitgekookte New Yorkers waren, dat de naam een grap was die niemand werkelijk zou begrijpen, althans niet zoals wij hem begrepen. Niet op meta-niveau. We stelden ons de plaatselijke bewoners voor die zich afvroegen: waarom hebben jullie het De Bar genoemd? Maar onze eerste klant, een vrouw met grijs haar, een bifocale bril en een roze trainingspak zei: ‘Die naam bevalt me. Net zoals de kat van Audrey Hepburn in *Breakfast at Tiffany’s* Cat heette.’

Daarna voelden we ons een stuk minder superieur, en dat was maar goed ook.

Ik reed de parkeerplaats op en stopte. Ik wachtte tot ik het daverende geluid van een strike hoorde uit de bowlingzaal – dank u, vrienden, dank u – en stapte uit. Ik bewonderde de omgeving, nog steeds niet verveeld door het rommelige uitzicht: het uit lichte baksteen opgetrokken postkantoor aan de overkant van de straat dat aan een kraakpand deed denken (nu gesloten op zondag), de onaanzienlijke beige kantoorgebouwen een eindje verderop in de straat (nu gesloten, punt). Het was zeker geen welvarend stadje. Het was niet eens origineel, want er zijn twee plaatsjes in Missouri die Carthage heten: onze plaats heet officieel North Carthage, waardoor het klinkt als een tweelingstad, hoewel het honderden kilometers verwijderd is van het andere en mindere stadje van de twee. Onze plaats is een eigenaardig oord uit de jaren vijftig dat zichzelf heeft opgeblazen tot een middelgrote randgemeente en dat vooruitgang noemde. Maar toch, hier was mijn moeder opgegroeid en had ze Go en mij opgevoed, dus het had enige geschiedenis. Die van mij in ieder geval.

Ik wandelde naar de bar over de met onkruid overgroeide betonnen par-

keerplaats, keek uit over de weg en zag de rivier. Dat is wat ik altijd zo mooi heb gevonden van onze stad. Die is niet gebouwd op een of andere veilige hoge steile oever met uitzicht op de Mississippi, we liggen pal aan de oever ervan. Als ik de weg af liep stapte ik zo in de uitlopers van de rivier, een verval van een meter, en kon ik me naar Tennessee laten drijven. Elk gebouw in het centrum heeft met de hand getrokken lijnen die het niveau aangeven van het waterpeil tijdens de overstromingen van 1961, 1975, 1984, 1993, 2007, 2008, 2011.

Het water in de rivier stond nu niet hoog, maar de stroming was fors en hardnekkig. Gelijke tred houdend met de rivier zag ik een lange rij mannen met neergeslagen ogen en strakke schouders die vastberaden op weg waren naar nergens. Terwijl ik hen gadesloeg, keek een van de mannen plotseling naar me op. In de schaduw leek zijn gezicht een ovaal zwart masker. Ik wendde me af.

Ik voelde een acute, hevige drang om naar binnen te gaan. Na minder dan tien meter was mijn nek nat van het zweet. De zon was al een boosaardig oog in de lucht. *Je bent gezien.*

Mijn maag draaide zich om en ik liep sneller door. Ik moest iets drinken.

Amy Elliott

Dagboek

8 januari 2005

Tra, la en lá! Ik heb een enorme geadopteerde-weesglimlach op mijn gezicht terwijl ik dit schrijf. Ik schaam me bijna voor mijn blijdschap, alsof ik een tienermeisje ben in een stripverhaal dat met haar haren in een paardenstaart aan de telefoon staat te kletsen en in een tekstballon boven haar hoofd staat: *Ik heb een jongen leren kennen!*

Maar het is zo. Het is een formele, empirische waarheid. Ik heb een jongen ontmoet, een geweldige, heerlijke vent, een grappige, te gekke kerel. Ik zal de situatie even schetsen, want dit dient te worden vastgelegd voor het nageslacht (schrik niet, zover ben ik nog niet heen. Nageslacht! Bèh). Maar toch. Het is geen oudejaarsavond, maar wel aan het begin van het nieuwe jaar. Het is winter: vroeg donker, snijdend koud.

Carmen, een kersverse vriendin – een semivriendin, ampervriendin, het soort vriendin waar je nog niet van op aan kunt – heeft me overgehaald mee te gaan naar Brooklyn, naar een van haar schrijversfeestjes. Nu hou ik van schrijversfeestjes, ik hou van schrijvers, ik ben een kind van schrijvers, ik ben zelf schrijver. Ik vind het nog altijd heerlijk om het woord – SCHRIJVER – in te vullen als er in een formulier, vragenlijst of document naar mijn beroep wordt gevraagd. Juist. Ik schrijf vragen voor persoonlijkheidstestjes, ik schrijf niet over de Grote Onderwerpen van de Dag. Toch vind ik dat ik mezelf schrijver mag noemen. Ik gebruik dit dagboek om beter te worden: ik slijp mijn vaardigheden en verzamel bijzonderheden en observaties. Ik oefen het schrijfprincipe ‘show, don’t tell’, net als al die andere schrijversonzin. (*Geadopteerde-weesglimlach*, ik bedoel, niet slecht, toch?) Hoe dan ook, ik vind dat mijn vragenlijsten me voldoende kwalificeren, al was het alleen maar omdat ik ervoor betaald word. Oké?

Je wordt op een feest omringd door zeer getalenteerde schrijvers die werken